

Позив на предавање

Предавач: Академик професор др **Слободан Н. Вукосавић**, дипл. инж. електротехнике.

Предавање:

Електрична возила, подухват „Јадар“ и утицај досадашњих и планираних рудника у Србији.

Време: Уторак, 18. фебруар 2025. године у 18:00

Место: Институт за анатомију, др Суботића старијег 4

Садржај

1. Иницијативе за отварање нових рудника у Србији
2. Потенцијална зарада, потенцијални ризици: шта је познато
3. Дугорочне потребе за батеријама у електроенергетици
4. Батерије у електричним возилима и перспективе декарбонизације транспорта
5. ЕУ, зелена агенда и планирана решења за набавку минерала
6. Интерес ЕУ за коришћење ресурса Србије, гаранције европских политичара
7. Експлоатација минерала - досадашња искуства у Србији и у свету
8. Подухват Јадар – преглед расположивих сазнања
9. Закључци - шта чинити?

Сажетак

У настојању да умање своју зависност од снабдевања минералним ресурсима из Кине, водеће земље Европе настоје да обезбеде снабдевање боратима, никлом, кобалтом и другим критичним минералима у земљама које су изван ЕУ, које су географски блиске ради јефтинијег и сигурнијег транспорта, и чије су власти спремне да прихвате јефтино рударење науштрб животне средине. У Србији се тренутно разматра отварање рудника бора и других критичних минерала за рачун страних корпорација. Планирају се рудници на пољопривредном земљишту, у насељеним крајевима и на водоносним системима од виталног значаја за Србију. Планирају се рудници са депонијама јаловине и отпада, пројектовани тако да повремено испуштају токсичне воде на пољопривредно и шумско земљиште.

Искуства других земаља указују да рударске компаније долазе у земље са високим коруптивним потенцијалом, без функционалних институција, где се минерални ресурси могу преузети будзашто. Минерали се прибављају јефтиним технологијама, уз девастацију земљишта, загађење воде и ваздуха, угрожавање здравља, живота и права становништва. Неминован је прекид других привредних активности, пасивизирање локалне популације, гушење отпора и свођење грађана са статуса субјекта друштвених збивања на статус објекта и жртве у рукама крупног капитала и аутократских власти. Јевтино рударење подразумева градњу депонија и ризике испуштања токсичних вода. Оно се практикује у Бору и прижељује у Јадру, Ваљево, Богатићу, Шапцу, Новом Пазару, Врњачкој Бањи, Рашкој и на бројним локацијама широм Србије. Према је предавања превасходно окренуто разматрањима у домену техничких наука, намећу се и закључци општијег значаја:

Зарад придруживања цивилизованом свету, треба (1) санирати и рекултивисати постојеће руднике, депоније и загађене површине, (2) забранити градњу нових рудника и индустријских постројења који стварају претње по окружење сличне пројекту Јадар, (3) обуставити све припреме за градњу других рудника, све док се (4) земљиште, воде и ваздух у Бору, Мајданпеку, Новом Пазару, Зрењанину и целој Србији не доведу у склад са Аустријом, Норвешком и Луксембургом, што би (5) требало наздравити питком водом из обновљене и оживљене Борске реке.

За добробит Србије и Европе, треба подсетити да подршка коју Бриселска бирократија и многи политички представници ЕУ пружају аутократским властима и девастирајућем рударењу у Републици Србији подстиче сумње у способност, перспективу, капацитете и намере Уније. Под плаштом одбране од утицаја Кине, ЕУ у Србију призива рударску компанију чији је највећи појединачни акционар организација из Кине. Уз образложење да се негде мора копати, ЕУ прихвата да се у Србији рудари на начин који је недопустив у земљама Уније. Наведене околности отварају широк простор за деловање бројних ваневропских сила и интереса, на штету интереса Србије и на штету интереса ЕУ.

Подаци о предавачу

Слободан Н. Вукосавић је редовни члан Српске академије наука и уметности и редовни професор Електротехничког факултета у Београду. Његов истраживачки рад одвија се превасходно у области енергетике, енергетске електронике, дигиталног управљања и индустријске роботике. Публиковао преко 250 радова, од чега 64 радова у часописима са JCR листе. Написао је десет књига, међу којима и *Digital Control of Electrical Drives*, "电机" (Електромотори), *Electrical Machines* и *Grid-Side Converters Design and Control* у издању куће *Springer*. Према подацима издавача, електронске верзије поглавља књиге *Electrical Machines* преузете су 4,5 милиона пута. Цитиран је преко 3300 пута (Scopus) и има Хиршов фактор $h = 35$. Докторирао је на Електротехничком факултету Универзитета у Београду, 1985, 1987. и 1989. године. Радио је у Институту Никола Тесла и *ESCD* лабораторијама компаније *Emerson Electric*. Учествовао је у формирању развојних центара и руководио развојем енергетске електронике и индустријске роботике у компанијама *Vickers-Electric* и *MOOG*. Пружао је консултације и израђивао пројекте за компаније *Huawei*, *International Rectifier*, *Ferrari*, *Lord-Baladyne*, *Semicron*, *Polimotor*, *Elge*, *Iskra*, *Atech*, *General Electric* и друге. Иницијатор и руководилац научно-истраживачких пројеката у области заштите животне средине којима је објединио потенцијале домаћих факултета и института. У наставу на редовним и постдипломским студијама на Електротехничком факултету у Београду увео је групу предмета везаних за дигитално управљање у електроенергетици, индустријску роботiku и електрична возила, за које је написао одговарајуће уџбенике. Формирао је две научно-истраживачке лабораторије и обезбедио средства за њихов рад кроз међународне билатералне пројекте. Руководио је израдом 16 докторских дисертација, 16 међународних научно-истраживачких пројеката и преко 50 истраживачко-развојних индустријских пројеката. Изабран за дописног члана Академије инжењерских наука Србије 2002. године, а за редовног члана 2007. За дописног члана САНУ изабран је 2015. године, где је 2018. изабран за председника Академијског одбора за енергетику. За редовног члана САНУ и за секретара Одељења техничких наука изабран је 2021. године.

<https://www.sanu.ac.rs/clan/vukosavic-slobodan/>

<https://www.etf.bg.ac.rs/sr/fakultet/zaposleni/slobodan-vukosavic-579>

<http://vukosavic.etf.bg.ac.rs/>

Са задовољством Вас позивамо на ово предавање и радујемо се Вашем доласку.

Слајдови који ће се користити током предавања расположиви су на локацији

vukosavic.etf.rs/desant/desant.html

http://vukosavic.etf.rs/desant/Slajdovi_studenti_Med_Single.pdf